ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 7ης Οκτωβρίου 1992

σχετικά με την επιβολή προστίμου στην επιχείρηση CSM N.V. δυνάμει του άρθρου 15 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17 του Συμβουλίου

(Υπόθεση IV/33.791 — CSM, ex IV/33.638 — Ζάχαρη)

(Το κείμενο στην ολλανδική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(92/500/ΕΟΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας,

τον κανονισμό αριθ. 17 του Συμβουλίου της 6ης Φεβρουαρίου 1962 πρώτο κανονισμό εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης [1], όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την πράξη προσχώρησης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, και ιδίως τα άρθρα 14 και 15,

Αφού έδωσε στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση τη δυνατότητα σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17 και τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 99/63/ΕΟΚ της Επιτροπής της 25ης Ιουλίου 1963 περί των ακροάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 19 παράγραφοι 1 και 2 του κανονισμού αριθ. 17 του Συμβουλίου [2], να γνωστοποιήσει τη θέση της όσον αφορά το αντικείμενο των αιτιάσεων που ελήφθησαν υπόψη από την Επιτροπή,

Κατόπιν διαβουλεύσεως με τη Συμβουλευτική Επιτροπή Συμπράξεων και Δεσποζουσών Θέσεων,

Εκτιμώντας ότι:

I. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

(1) Με απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 1990 η Επιτροπή διέταξε, βάσει του άρθρου 14 παράγραφος 3 του κανονισμού αριθ. 17, τη διεξαγωγή ελέγχου στην CSM NV (στο εξής CSM). Η εν λόγω απόφαση επιδόθηκε στη CSM στις 12 Δεκεμβρίου 1990· από την αιτιολογική σκέψη της απόφασης προκύπτει ότι ο έλεγχος διεξήχθη διότι η Επιτροπή διαθέτει πληροφορίες σύμφωνα με τις οποίες η CSM συμμετείχε σε συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές με άλλους παραγωγούς της Κοινότητας σχετικά με τη διανομή της ζάχαρης.

Οι εντεταλμένοι υπάλληλοι της Επιτροπής άρχισαν τη διενέργεια του ελέγχου αμέσως μετά την επίδοση της απόφασης. Μεταξύ άλλων, έλεγξαν τα δώδεκα έγγραφα που περιλαμβάνονται στο παράρτημα I [3]. Οι υπάλληλοι της Επιτροπής είχαν την πρόθεση να λάβουν αντίγραφα των εν λόγω εγγράφων, αλλά προσέκρουσαν στην αντίδραση της CSM. Τα εν λόγω έγγραφα αφορούν την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ CSM και Suiker Unie σχετικά με την αγορά ζαχαροτεύτλων καθώς και πληροφορίες από μέρους της Tiense Suikerraffinadetij NV για τις τιμές αγοράς ζαχαροτεύτλων που εφαρμόζει η επιχείρηση αυτή. Η εν λόγω επιχείρηση δήλωσε ότι δεν είναι διατεθειμένη να επιτρέψει την «αντιγραφή των εν λόγω εγγράφων διότι πρόκειται για έγγραφα για τα οποία δεν είναι δυνατό να προβληθεί εύλογα ο ισχυρισμός ότι ενδέχεται να αποτελέσουν αποδεικτικό στοιχείο για περιστατικό που να σχετίζεται με το αντικείμενο ελέγχου της Επιτροπής, όπως αυτό περιγράφεται στην εντολή που επέδωσαν οι προαναφερθέντες υπάλληλοι».

Οι υπάλληλοι της Επιτροπής συνέταξαν σχετική αναφορά την οποία και υπέγραψε η CSM. Αποσπάσματα από τα εν λόγω έγγραφα, τα οποία αποσκοπούν αποκλειστικά στον προσδιορισμό των συγκεκριμένων εγγράφων, επισυνάφθηκαν στην αναφορά.

Ο έλεγχος συνεχίσθηκε την επόμενη ημέρα, 13 Δεκεμβρίου 1990. Κατά τη διάρκεια της ημέρας αυτής η CSM δήλωσε ότι είναι διατεθειμένη να επιτρέψει την αντιγραφή τεσσάρων από τα δώδεκα προαναφερθέντα έγγραφα και ότι έσφαλε όσον αφορά το περιεχόμενο των εν λόγω τεσσάρων εγγράφων. Οι υπάλληλοι της Επιτροπής έλαβαν τα αντίγραφα των τεσσάρων αυτών εγγράφων και το βεβαίωσαν εγγράφως [παράρτημα II [3]].

Στις 19 Μαΐου 1991 η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία κατά της CSM σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 17. Στις 13 Ιουνίου 1991 επιδόθηκε στη CSM απόφαση για την επιβολή χρηματικής ποινής σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17 ανακοίνωση των αιτιάσεων στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας.

Μετά την απόφαση της Επιτροπής για την επιβολή χρηματικής ποινής, η CSM δήλωσε στις 14 Ιουνίου 1991 ότι είναι διατεθειμένη να επιτρέψει στην Επιτροπή να λάβει αντίγραφα των εγγράφων που αναφέρονται στο παράρτημα I αλλά δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα II.

[1] ΕΕ αριθ. 13 της 21. 2. 1962, σ. 204/62.
[2] ΕΕ αριθ. 127 της 20. 8. 1963, σ. 2268/63.

[3] Το παράρτημα αυτό δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη.

Στις 2 Ιουλίου 1991 πραγματοποιήθηκε η αντιγραφή των εγγράφων στα γραφεία της CSM.

Στις 12 Ιουλίου 1991 η Επιτροπή έλαβε απάντηση στην ανακοίνωση των αιτιάσεων στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας. Η CSM δεν ζήτησε ακρόαση.

(2) Με επιστολή της 21ης Δεκεμβρίου 1990 η CSM ζήτησε από την Επιτροπή την επιστροφή του αντίγραφου ενός εγγράφου της επιχείρησης σχετικά με τις τιμές ζαχαροτεύτλων, το οποίο είχαν οι υπάλληλοι της Επιτροπής κατά τη διάρκεια του ελέγχου. Η επιχειρηματολογία για το εν λόγω αίτημα περιλαμβάνεται στην ανωτέρω αναφορά και ταυτίζεται με την προαναφερθείσα δήλωση.

Η Επιτροπή απέρριψε προσωρινά το συγκεκριμένο αίτημα, διότι δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί η έρευνα στο πλαίσιο της διαδικασίας που οδήγησε στη διενέργεια ελέγχου στη CSM. Κατά συνέπεια, δεν είναι δυνατό να αποφασισθεί οριστικά ότι το έγγραφο δε σχετίζεται με την έρευνα. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή δε θεωρεί ότι πρόκειται για έγγραφο το οποίο αναμφισβήτητα δεν έχει καμία σχέση με το αντικείμενο του ελέγχου, όπως αυτό προσδιορίζεται στην απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 1990.

II. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

1. Άρθρο 14 του κανονισμού αριθ. 17

Σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού 17 η Επιτροπή δύναται κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων που της έχουν ανατεθεί βάσει του άρθρου 89 και των διατάξεων, οι οποίες θεσπίζονται κατ'εφαρμογή του άρθρου 87 της συνθήκης ΕΟΚ, να διεξάγει όλους τους απαραίτητους ελέγχους στις επιχειρήσεις. Για το σκοπό αυτό, οι υπάλληλοι της Επιτροπής που είναι επιφορτισμένοι με τη διενέργεια του ελέγχου έχουν την εξουσία να ελέγχουν τα βιβλία και άλλα επαγγελματικά έγγραφα και να λαμβάνουν αντίγραφα ή αποσπάσματα των εν λόγω βιβλίων και επαγγελματικών εγγράφων.

Σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 3 του εν λόγω κανονισμού οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να δεχθούν τους ελέγχους που διατάσσει με απόφασή της η Επιτροπή.

Η απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 1990 υποχρεώνει τη CSM να επιτρέψει, μεταξύ άλλων, στους εντεταλμένους υπαλλήλους της Επιτροπής να ελέγξουν τα επαγγελματικά έγγραφα που αυτοί θα υποδείξουν και να λάβουν αντίγραφά τους. Η CSM δεν συμμορφώθηκε προς την εν λόγω υποχρέωση όσον αφορά το σύνολο των εγγράφων που αναφέρονται στο παράρτημα I.

Το γεγονός ότι η CSM, όσον αφορά τα έγγραφα που περιλαμβάνονται στο παράρτημα II, τη δεύτερη ημέρα του ελέγχου, και όσον αφορά τα υπόλοιπα έγγραφα, μετά τη γνωστοποίηση της απόφασης της Επιτροπής για την επιβολή χρηματικής ποινής, επέτρεψε τελικά στην Επιτροπή την αντιγραφή των εγγράφων την οποία προηγουμένως είχε παρεμποδίσει, δεν επηρεάζει κατά κανένα τρόπο την εν λόγω παράβαση. Μια επιχείρηση θεωρείται ότι παραβαίνει την υποχρέωσή της να υποβληθεί σε έλεγχο που διατάσσει η Επιτροπή με απόφαση βάσει του άρθρου 14 παράγραφος 3 του κανονισμού 17, ακόμη και όταν η εν λόγω επιχείρηση αντιτίθεται προσωρινά στην άσκηση των εξουσιών των υπαλλήλων στους οποίους η Επιτροπή ανέθεσε τη διενέργεια του ελέγχου. Μια άλλη προσέγγιση θα είχε ως αποτέλεσμα να τεθεί σε κίνδυνο η αποτελεσματικότητα του ελέγχου.

Η άποψη της CSM ότι τα εν λόγω επαγγελματικά έγγραφα δεν είναι δυνατό να αποτελέσουν αποδεικτικό στοιχείο όσον αφορά τα περιστατικά που σχετίζονται με το αντικείμενο του ελέγχου, όπως αυτό που περιγράφεται στην απόφαση της Επιτροπής της 6ης Δεκεμβρίου 1990, δεν είναι δυνατό να γίνει δεκτή. Ούτε από το άρθρο 14 του κανονισμού αριθ. 17 ούτε από την προαναφερθείσα απόφαση της Επιτροπής δεν προκύπτει ότι η υποχρέωση της εν λόγω επιχείρησης να συνεργαστεί κατά τη διενέργεια του ελέγχου, περιορίζεται στα έγγραφα που κατά τη γνώμη της είναι σχετικά. Βάσει της πάγιας νομολογίας της Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η Επιτροπή είναι η μόνη αρμόδια για να αποφασίσει ποια επαγγελματικά έγγραφα πρέπει να ελεγχθούν και από ποια ενδεχομένως πρέπει να ληφθούν αντίγραφα ή αποσπάσματα [υποθέσεις 155/79 (1) (AM&S) και 46/87 (2) (Hoechst)], όσον αφορά τις αιτήσεις για παροχή πληροφοριών βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού αριθ. 17 επιβεβαιώθηκε με την υπόθεση 374/87 (3) (Orkem).

Ωστόσο, η CSM είναι της γνώμης ότι η υποχρέωση συνεργασίας των επιχειρήσεων περιορίζεται από το αντικείμενο και το σκοπό του ελέγχου όπως καθορίζονται στην απόφαση της Επιτροπής. Η CSM καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι ίδιες οι επιχειρήσεις πρέπει να αποφασίζουν όσον αφορά την ένταση της υποχρέωσης συνεργασίας τους. Σύμφωνα με τη CSM και οι δύο απόψεις έχουν ερείσματα στην προαναφερθείσα απόφαση Hoechst.

Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί ότι εναπόκειται στην επιχείρηση να καθορίζει τα δικαιώματα της σε περίπτωση που κατά το στάδιο του ελέγχου ανακαλύψει κάποια διαφορά. Σημασία έχει το ερώτημα πώς μια επιχείρηση μπορεί να ασκήσει τα δικαιώματα της. Η απάντηση είναι ότι μια επιχείρηση δεν επιτρέπεται να υπερασπίζει μόνη της τα δικαιώματα της αλλά πρέπει να απευθύνεται στο Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που είναι το μόνο αρμόδιο για να ελέγχει τις ενέργειες της Επιτροπής στον εν λόγω τομέα.

Είναι αναμφισβήτητο ότι οι υπάλληλοι της Επιτροπής που είναι επιφορτισμένοι με τη διενέργεια του ελέγχου διαθέτουν μόνο τις εξουσίες που αναφέρονται στο άρθρο 14 του κανονισμού αριθ. 17 και συγκεκριμενοποιούνται στην απόφαση ελέγχου. Οι υπάλληλοι της Επιτροπής δεν πρέπει να ελέγχουν επαγγελματικά έγγραφα και ενδεχομένως πρέπει να σταματούν τον έλεγχο εάν διαπιστώσουν ότι τα συγκεκριμένα έγγραφα δεν σχετίζονται με το αντικείμενο ελέγχου. Η Επιτροπή θεωρεί ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν πρόκειται για τέτοιου είδους έγγραφα. Επιπλέον, η δήλωση που περιλαμβάνεται στην αναφορά των υπαλλήλων και με την οποία η CSM δικαιολόγησε την άρνησή της να επιτρέψει την αντιγραφή των εγγράφων, δεν περιέχει καμία ένδειξη από την οποία θα προέκυπτε ότι τα συγκεκρι-

(1) Συλλογή ΔΕΚ 1982, σ. 1577.
(2) Συλλογή ΔΕΚ 1989, σ. 2859.
(3) Συλλογή ΔΕΚ 1983, σ. 3283.

μένα έγγραφα δεν έχουν αναμφισβήτητα καμία σχέση με το αντικείμενο της έρευνας, όπως αυτό ορίζεται στην απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 1990. Πράγματι, σύμφωνα με την απόφαση 82/895/ΕΟΚ της Επιτροπής (1) στην υπόθεση UGAL/BNIC, η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την αγορά ζαχαροτεύτλων, που είναι σημαντικό στοιχείο του κόστους του τελικού προϊόντος, μπορεί να αποτελεί παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού της συνθήκης ΕΟΚ σχετικά με την διανομή της ζάχαρης.

Το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων είναι το μόνο αρμόδιο για να κρίνει την νομιμότητα μιας απόφασης ελέγχου και των ενεργειών των εντεταλμένων υπαλλήλων της Επιτροπής που βασίζονται στην εν λόγω απόφαση. Σε περίπτωση που οι υπάλληλοι της Επιτροπής που είναι επιφορτισμένοι με τον έλεγχο λαμβάνουν αντίγραφα ή επαγγελματικά έγγραφα που κατά τη γνώμη της ενδιαφερόμενης επιχείρησης δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο του ελέγχου, η εν λόγω επιχείρηση μπορεί να ζητήσει από την Επιτροπή την επιστροφή των αντιγράφων. Εφόσον η Επιτροπή απορρίψει σχετικό αίτημα (βλέπε ανωτέρω), η επιχείρηση μπορεί να ασκήσει προσφυγή. Επιπλέον, η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να ζητήσει την ακύρωση της απόφασης ελέγχου. Σε κάθε περίπτωση η Επιτροπή δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει αποδεικτικά στοιχεία τα οποία συγκέντρωσε είτε βάσει ακυρωθείσας απόφασης ελέγχου είτε εκτός του πεδίου της ισχύος της απόφασης ελέγχου [απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 26ης Μαρτίου και της 28ης Οκτωβρίου 1987 στις υποθέσεις 46/87R (2) και 85/87R (3).

2. Άρθρο 15 του κανονισμού αριθ. 17

Σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού αριθ. 17, η Επιτροπή δύναται, με απόφασή της, να επιβάλει στις επιχειρήσεις πρόστιμα ύψους εκατό μέχρι και πέντε χιλιάδων λογιστικών μονάδων, όταν εκ προθέσεως ή εξ αμελείας δεν δέχεται να υποβληθούν σε έλεγχο διατεταγμένο με απόφαση που έχει ληφθεί δυνάμει του άρθρου 14 παράγραφος 3.

Η CSM δεν δέχθηκε, υπό την έννοια της εν λόγω διάταξης, να υποβληθεί στον έλεγχο που διέταξε η Επιτροπή με την απόφαση της 26ης Δεκεμβρίου 1990, διότι δεν επέτρεψε στους εντεταλμένους υπαλλήλους της Επιτροπής να λάβουν αντίγραφα των εγγράφων που αναφέρονται στο παράρτημα I.

Η Επιτροπή έχει την άποψη ότι, για το λόγο αυτό, πρέπει να επιβληθεί πρόστιμο στη CSM. Για τον υπολογισμό του ύψους του εν λόγω προστίμου θα ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η CSM, με δική της πρωτοβουλία, επέτρεψε τη δεύτερη μέρα του ελέγχου στους υπαλλήλους της Επιτροπής να λάβουν αντίγραφα των τεσσάρων εγγράφων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα II. Επίσης, θεωρείται ως δεδομένο ότι η παράβαση του άρθρου 14 του κανονισμού αριθ. 17 οφείλεται σε αμέλεια. Επιπλέον, είναι αναμφισβήτητο ότι κατά τα άλλα η CSM παρεμπόδισε εσκεμμένα την αντιγραφή των υπολοίπων εγγράφων και ότι έδωσε τη σχετικά άδεια μόνο υπό την απειλή χρηματικής ποινής. Ακόμη και αν η CSM έσφαλε ως προς το περιεχόμενο και το μέγεθος των υποχρεώσεών της, δεν τίθεται θέμα αμέλειας διότι η CSM ενήργησε έχοντας πλήρη γνώση όλων των σχετικών περιστατικών,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η CSM NV δεν δέχθηκε να διενεργηθεί πλήρως ο έλεγχος που διέταξε η Επιτροπή με την απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 1990 δυνάμει του άρθρου 14 παράγραφος 3 του κανονισμού αριθ. 17, δεδομένου ότι αρνήθηκε προσωρινά την αντιγραφή των εγγράφων που αναφέρονται στο παράρτημα I.

Άρθρο 2

Επιβάλλεται στη CSM NV πρόστιμο ύψους 3 000 (τριών χιλιάδων) Ecu.

Άρθρο 3

Το ποσό του προστίμου που αναφέρεται στο άρθρο 2 πρέπει να κατατεθεί ή να μεταφερθεί εντός τριών μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσης της παρούσας απόφασης στον ακόλουθο τραπεζικό λογαριασμό:

Nr. 310-0933000-43,
Banque Bruxelles Lambert,
Agence Européenne,
Rond-Point Schuman 5,
B-1040 Bruxelles.

Μετά την παρέλευση της προαναφερθείσας προθεσμίας πληρωμής, υπολογίζεται αυτοδίκαια τόκος υπολογιζόμενος βάσει του επιτοκίου που εφαρμόζει το Ευρωπαϊκό Ταμείο Νομισματικής Συνεργασίας για τις συναλλαγές του σε Ecu την πρώτη εργάσιμη ημέρα του μήνα έκδοσης της παρούσας απόφασης, πολλαπλασιαζόμενο επί 3,5 εκατοστιαίες μονάδες, δηλαδή 14,25 %.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη:

CSM NV,
Nienoord 13,
NL—1112 XE Diemen.

Βρυξέλλες, 7 Οκτωβρίου 1992.

Για την Επιτροπή

Leon BRITTAN

Αντιπρόεδρος

(1) ΕΕ αριθ. L 379 της 31. 12. 1982, σ. 1.
(2) Συλλογή ΔΕΚ 1987, σ. 1549.
(3) Συλλογή ΔΕΚ 1987, σ. 4367.